



ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

BŘEZEN 1973

ROČNÍK X — 3

ÚNOROVÉ OSLAVY V SOBOTCE

První večer k oslavě Února 1948 uspořádala Osvětová beseda spolu s Recitačním studiem Šrámkova domu v Sobotce ve čtvrtek 8. února v sále spořitelny. Univ. prof. dr. František Buriánek ve své přednášce zdůraznil lidový charakter české kultury od nejstarších dob až po předěl v únoru 1948 a ukázal na vývoj od počátečního citění demokratického a sociálního k výrazu vyhraněně revolučnímu a socialistickému. Recitační studio Šrámkova domu ilustrovalo tyto myšlenky sólovými vystoupeními a sborovou budovatelskou agitkou na Halasovy verše z roku 1948. Večer měl vysokou úroveň a přítom byl velmi srozumitelný všem návštěvníkům, kterých se sešlo opravdu hodně. — S živým ohlasem se setkala vystoupení RSŠD také 24. února v Jičíně na večeru, na němž účinkovali vítězové okresního kola recitační soutěže zaměřené k jubileu 25. února 1948.

Ve znamení oslav tohoto výročí probíhal celý únor na sobotecké ZDŠ. Na nástěnkách sledovali žáci vývoj událostí před 25 lety z výstřižků z Rudého práva. 8. února se konala členská schůze ROH spojená s veřejnou schůzí ZO KSČ, kde o významu památného dne promluvil s. učitel František Dvořák. Také všechny třídy měly svou vlastní oslavu Února v pátek 23. II. Aby si oživil tyto události, důležité i pro výuku dějepisu a občanské výchovy, uspořádala s. učitelka Marie Káralová v 7. třídách besedu s příslušníkem Lidových milicí s. Rudolfem Jandíkem. Žáci 8. tříd jeli 28. února na exkurzi do Okresního archivu v Jeřicích, kde si prohlédli dokumenty týkající se Února a z gramofonové desky vyslechli hlas Kl. Gottwalda.

Do oslav se zapojila také MO SSM, jak nám napsal její předseda Jindřich Kolumpek. 24. února uspořádali na počest 25. výročí Února za pomoci skupinové vedoucí PO Hany Hejnové a učitelů s. Horčíčky a Kopeckého branný závod mládeže. Účastnilo se ho 60 pionýrů a pionýrek z místní ZDŠ, kteří byli rozděleni do čtyř kategorií. Bylo právě zimní počasí, během závodu hustě chumelilo. Všichni závodníci překonávali překážky, které na ně cestou čekaly, a plnili dané úkoly: hod granátem, střelbu ze vzduchovky a malorážky, první pomoc při úraze atd. V kategorii mladších chlapců zvítězila dvojice Ron - Mlčoch, z mladších dívek Pohnánová - Rudolfová, ze starších chlapců Boček - Šimek, ze starších dívek Hercíková - Horáčková. Vítězové byli odměněni drobnými dárky a diplomy. Závodníci i pořadatelé (15 svazáků, kteří působili jako kontrola na jednotlivých úsecích tratě) byli plně spokojeni.

Vyvrcholením únorových oslav v Sobotce byla veřejná schůze 26. února se spořitelně. Za velké účasti občanů byla zahájena kulturní vložkou žáků ZDŠ. Pionýři za vedení s. učitelů Matějky a Švábové zazpívali několik písní a přednesli pásmo veršů i prózy. Se slavnostním projevem o průběhu únorových událostí 1948 i o významu Února pro dnešek vystoupil dr. František Roubal z Jičína. Oslava byla zakončena Písní práce. Člen RSŠD Jaroslav Chrupa byl mezi 9 amatérskými recitátory vybranými z celé republiky k účasti na celostátním slavnostním festivalu v Gottwaldově, který byl holdem mládeže památnému Únoru.

Jiří Najmon

JARNÍ

*Narůstá osinaté
slunce*

*Blízko je
na dotek*

*Všude zvoní
Je zpíváno*

*Chystanou láskou
je slyšet jaro*

STEJNÉ PODOBENSTVÍ

(Josefu Pavlíkovi)

*Pod křehkým sluncem
Zima odevzdává*

*Už dohlédneme
Narůstá popěvek
jara*

*Lehýnko lehce
v březnových pupencích
Jaro tak blízko*

*Bezovou duší
vytlouká*

ZIMNÍ PRELUDIM

*Běloba zimy
přimhuřuje víčka*

*Ticho se vrství
Bílý smutek
na nás padá*

*Je bílo
v ložské trávě*

*Dech houstne
s tebou*

*Mrzne
Jedná láska
tvá*

Fráňa Šrámek a my

Básník Jindřich Hilčr, redaktor Klubu mladých čtenářů:

Ať mi promine vznešený a milovaný F. X. Šalda, kterému jsem tolikrát bezvýhradně uvěřil, že břímě jeho kritických lásek a nenávistí, které jsem mu chtěl (žakovsky vděčně a oddaně) pomoci nést, nejednou přece jen nadměru ztěžko. Že jsem záhy v sobě nezapřel rozpor, nejen generační, když — nijak navzdory rozumu — se hlásilo srdce stále naléhavěji potřebou důvěrné sdílnosti a sdílných pochyb o právo neokázalého citu a skutků něhy. Té především! A postavilo nás na slunnou stranu básníka.

Nastalo údobí, kdy nikoliv jen usvědčivé a náročně nepodplatné slovo kritika, ale úlevný poetický výdech, průzračné tušení a poezie nás přece jen lépe vyjadřovaly.

Dávali jsme přednost lásce. A vůním! Na rty nám usedl motýl, neodbytná báseň, již jsme se zardívali, kterou jsme oslovovali drahou bytostí, neboť jen jí jsme se odvážili vyznat ze svého nevyslovitelného pocitu: „... koníček cizí, bílý a krásný, divoucí div, / stál by tu náhle a lidským mne oslovil hlasem. / Krásně by mluvil, jak v hrdle by studánku měl...“

Třaskala nad námi válka a nespravedlivost, beroucí nám mládí. Ale Šrámekova poezie posilovala, vyvolávala pocit družnosti a tajuplné náležitosti: „... vzkazují bratři tví, jako ty, pastevci koní, / u ohňů nočních že přepad je veliký žel...“

Tímto výdechem jsme se zbavili nejistoty, po smutku přicházelo vykoupení, a čin! Těch veršů, které se rojily uprostřed nepřírozené samoty. Pokoušeli jsme se o ně a postupně poznávali a pochopili celého Šrámka, souvislost a podminěnost křehkého a zranitelného života

a životem těžknoucí poezie: „Noc. Já a lampa a Tolstého román. Někdo bude ukamenován...“

Chtěli jsme uskutečnit svou lásku, lásku k člověku! A tak docela přirozeně se náš zajíkájcí se hlas přidával k hlasu a silící výzvě: „Na levém křídle a poslední / já budu stát...“

Vladimír Krška, člen Divadla na Vinohradech:

1. Poprvé jsem se setkal se Šrámekem v roce 1940 jako šestnáctiletý posluchač dramatické konservatoře v Brně. Vynikající pedagog profesor Rudolf Walter zařadil několik jeho básní do hodin deklamace prvního ročníku. Měl jsem zvláště moc rád Splav a Raport. Ve školním představení 3. ročníku před třiceti lety jako Jan Skalník jsem byl velice šťasten. Mám z té doby několik recenzí a fotografií na památku. Fotografie občas předkládám, slouží k obveselení a k výkřikům údivu: Co se to může za třicet let stát z hubeného, kudrnatého chlapce!

2. K Šrámkovým veršům se občas vracím sám pro sebe a pro své potěšení. Na jevišti jsem měl možnost setkat se naposed se Šrámekem v „Měsíci nad řekou“, a to v roli Roškota. Bylo pro mě velkým zážitkem spolupracovat na inscenaci této překrásné hry s vynikajícím režisérem Jaroslavem Dudkem a s takovými herci jako je Zdeněk Řehoř, Lída Vostrčilová, Iva Janžurová, Gabriela Vránová a Jaromír Hanzlík. Ostatně vzpomínám si velice dobře na sobotu 3. července 1971, kdy jsme u příležitosti Šrámkovy Sobotky mohli toto představení sehrát i u vás. Jsem rád, že jsme přinesli snad i trochu potěšení, o čemž svědčila pozornost i ohlas našeho představení u obecnstva.

František Věnceslav Jeřábek

(* 25. 1. 1836 v Sobotce, † 31. 3. 1893 v Praze)

Prozatímní divadlo nemělo velké štěstí na domácí dramatické talenty, ale sobotecký rodák F. V. Jeřábek byl jednou z čestných výjimek. Po studiích zakotvil trvale v Praze jako středoškolský profesor a novinář a byl tedy s divadlem v neustálém styku. V Jeřábkových hrách se jakoby ve zkratce zrcadlí dramaturgický vývoj prvních dvaceti let samostatné české scény. Shakespearovské epigonství se dotklo jeho historických prvotin z konce 50. let (*Hána, aneb Smíření Přemyslovců s Vršovci*) a zlatá éra české veselohry v 60. letech byla obohacena Jeřábkovou *Veselohrou* (1860) a *Cestami veřejného mínění* (1866); u prvé se projevil vliv V. K. Klicpery, u druhé Freytagových Žurnalistů.

Móda francouzské konverzační veselohry a tzv. komedie mravů zanechala také stopy v Jeřábkově tvorbě (roku 1887 otiskl v Národních listech studii „Boj francouzské dramatické literatury proti plutokracii“). Českého dramatika zaujala však spíše společenská kritičnost tohoto žánru, nikoliv jeho forma postavená na situacích a zápletkách; odpuzovala jej nedůslednost dramatických charakterů francouzských her, která nedovolovala dovést společenský konflikt až do krajnosti. Z těchto teoretických úvah a z dojmů, vyvolaných nedávným krvavým potlačením svárovské stávkou, vznikla nejlepší Jeřábekova hra a současně nejlepší české drama ze současnosti — *Služebník svého pána* (1870). Autor se dostatečně emancipoval od francouzských vzorů (a byl prý mezi nimi i Henri Becque), neboť zachytil současný, poměrně málo pokročilý stav dělnické otázky v českých zemích. Forma romantického dramatu a zpodobení realistického konfliktu práce a kapitálu jako nadčasového zápasu dobra a zla jen podtrhla nejasnost a nekonkrétnost cílů českého dělnického hnutí na přelomu 60. a 70. let minulého století. Jeřábek však viděl budoucího vítěze tohoto boje v dělníkovi, a proto hra přetrvávala Prozatímní divadlo a pronikla ojediněle i do ciziny (Německo, Rakousko, Jugoslávie). Cenzurní materiály mluví o častých zákazech v Praze i na venkově, zvláště v průmyslových oblastech (Brno aj).

Poslední divadelní práce Jeřábkovy jsou většinou pozdněromantická dramata s historickým námětem (*Syn člověka, Závist*). Jestliže ještě r. 1866 zkarikoval v *Cestách veřejného mínění* boj českých konzervativců a radikálů na malém městečku, sleduje už r. 1878 v dramatu *Syn člověka* toto politické rozštěpení národa s největšími obavami a volá po sjednocení. Na historických analo-

giích ukazuje, jak v 18. století musely být náboženské spory likvidovány, aby neohrozily samotnou existenci českého národa jako celku. Staročeský poslanec Jeřábek je velký a na svou dobu odvážný humanista. Hlásá nárok každého „syna člověka“ na základní lidská práva — ať se narodil v šlechtické, podnikatelské nebo dělnické kolebce, avšak zradu na národním kolektivu neodpouští a příslušníka židovské víry, který se paktuje s Prusy proti českému království, zatracuje (*Syn člověka*).

Úkolem Jeřábka-dramatika ovšem nebylo řešení spletité národnostní otázky ve starém Rakousku—Uhersku. Pro tehdejší divadlo měl význam jeho satirický výsměch maloměstské malichernosti a politikafeni, jeho tematické novátorství, dobrá znalost jeviště i jazyka. Dodnes si ceníme jeho odvahy, s jakou dokázal jako jeden z prvních českých dramatiků uvést na scénu dělníka a jeho problémy.

Ljuba Klosová

Z VERŠŮ F. V. JEŘÁBKŮ

PRIMUMA VERIS

*Kvítko milostné!
Jak jsi brzičko
k nám zase přišlo!
Buď mně vítáno,
primulo jarní!*

*Jemnější všech něh
kvítků polučních.
Dřimalos outlé
kvítka ve trávě,
primulo jarní.*

*Těž mně ve srdci
před časy dávno
zkvítalo krásně
kvítka milosti,
primula veris.*

NA HUMPRECHTĚ

*Rád bych věděl, stará věži,
vše, co paměť tvoje ví,
kolik na tvém srdci leží,
kolik sladkých tajemství.*

*Dívčina svou tichou lásku,
s níž se nikde nesvěří,
nese tobě na ukázkou,
tiše tobě do dveří.*

Za Karlem Zakouřilem

Dlouhý, předlouhý byl průvod občanů ze Sobotky i celého okolí, kteří v sobotu 10. února doprovázeli na poslední cestě Karla Zakouřila, vedoucího Pohřební služby a správce hřbitova v Sobotce. Ačkoliv žil krátce (zemřel ve věku 50 let), těšil se široké popularitě jak pro svou dobráckou povahu, tak pro svou vzornou a obětavou práci v odpovědných a těžkých funkcích. Karel Zakouřil byl člověk citlivý, vnímavý, rozuměl lidem a dovedl jim pomáhat. Stál při nich hlavně ve chvílích bezradnosti a vzrušení, které doprovázejí odchod někoho drahého, a uklidňoval tím, že s účastnou a prostou samozřejmostí, jako by byl členem rodiny, bral na sebe starosti a povinnosti souvisící s posledními věcmi člověka. To je pro pozůstalé vždy velká útěcha, když vědí, že všechna přání a povinnosti budou obstarány svědomitě a přesně — i se vši diskretností. A v tom všem bylo na Karla Zakouřila naprosté spolehnutí. — Veliká účast na pohřbu byla i projevem díky za péči, kterou on a jeho rodina vždy věnovali místu, zdejším lidem zvláště drahému — soboteckému hřbitovu. Lásku k službě na hřbitově zdědil Karel Zakouřil po své matce i jejích rodičích, kteří na hřbitově hospodařili už od konce minulého století. Karel si byl vědom této dlouhé tradice a navazoval na ni, přidávaje nespočítatelné pracovní hodiny, vkus a ještě větší porozumění pro jedinečný půvab této „zahrady zelené“. V tom mu byla znamenitou pomocnicí jeho moudrá a pracovitá žena a k tomuto zájmu vedl i své děti, takže správa hřbitova nyní přešla do čtvrté rodinné generace. A jako všude, i tu je tradice zárukou, že sobotecký hřbitov zůstane — za vedení paní Aleny Krejčíkové-Zakouřilové — i nadále místem posvátným, utěšeným a útěšným, jak to básnickým slovem vyjádřil Fráňa Šrámek.

Velmi srdečně se s Karlem Zakouřilem rozloučil ředitel Komunálních služeb města Sobotky Josef Černý. Řekl mimo jiné:

„Připadl mi dnes velmi těžký úkol rozloučit se s naším dlouholetým zaměstnancem, milým spolužákem a kamarádem Karlem Zakouřilem, s člověkem, kterého jsme měli opravdu všichni rádi pro jeho klidnou a rozvážnou povahu, pro jeho humor a snášenlivost. Skončil jeho životní boj, na jehož vítězství zakončení neměl již síly. Skončil život uprostřed práce, kterou miloval, ve které nalézal náplň a uspokojení celého svého života, uprostřed práce, kterou chtěl jako dobrý hospodář zdárně dokončit. Bohužel, zákeřná nemoc nedovolila mu splnit toto jeho přání.

Jeho radostná léta mládí byla přerušena ztrátou otce, zůstal sám s matkou, se kterou překonával veškeré životní překážky. Po vyučení pracoval jako zahradník, potom jako správce zdejšího hřbitova a v poslední době i jako vedoucí pohřební služby. Jak vykonával svou práci, za to mluví jeho činy. Stačí, podíváme-li se jen na tento vzorně udržovaný hřbitov...

S milým Karlem jsem se stýkal velmi často. Spolu jsme v dětských letech prožívali krásné chvíle mládí, léta ve školních lavicích, nezapomenutelné jsou vzpomínky na období vojenského výcviku. A konečně jsme se opět sešli jako spolupracovníci v Komunálních službách...

Drazí pozůstalí, v zármutku, který postihl Vaši rodinu, nezůstáváte osamoceni. Vždyť všichni, kteří Karla znali a měli ho rádi, sdílejí v upřímné oddanosti smutek s vámi. Nechtě je vám útěchou, že na něj budeme s láskou a vděčností neustále vzpomínat. Byl celým svým založením dobrým člověkem a nežil nadarmo, neboť ulehčoval tíhu života jiným, prospíval a sloužil lidem. Miloval lidi a byl šťastný, když jeho lásku opětovali, trpěl, když mu nerozuměli.

Milý Karle, doprovodil jsi na toto místo mnoho lidí a nyní Ti vzdáváme tuto poslední poctu my. Přináším Ti spolu s ostatními kytičku květů a děkuji Ti jménem všech spolupracovníků z Komunálních služeb za Tvé přátelství, lidskou dobrotu a ohleduplnost, za Tvou obětavou a poctivou práci. Loučím se s Tebou za všechny spolužáky, kamarády, spoluobčany a známé, kteří Tě vždy rádi viděli ve svém středu. Tvá práce a láska k lidem zůstane nám vždy zářným příkladem. Ukládáme Tě na toto posvátné tiché místo pod Humprechtem, do této zelené zahrady, na které jsi strávil většinu svého času, o kterou jsi se se svou rodinou vzorně staral, které jsi věnoval všechnu lásku a celé své srdce. Budiž Ti proto tato země, v níž jsi znal každý koutek a každou hroudu, lehkou. Čest Tvé světlé památce!“

Dále se se zesnulým rozloučili pan Zindr z Pihova a sobotecký děkan P. Vlastimil Punčochář, který připomněl slova Šrámkova Soboteckého hřbitova, o který se Karel Zakouřil tak krásně staral.

Karel Zakouřil patřil celým srdcem tomuto kraji a my mu tuto lásku oplatíme stálou vděčnou vzpomínkou.

Zemřela Zdenka Čečilová

Dne 30. ledna 1972 zemřela v Praze paní Zdenka Čečilová, sestra Miloslavy Hrdličkové-Šrámkové. Rodačka z Kostelce u Jičína prošla za svých 87 let životem bohatě naplněným. Patřila k pokolení mladých pokrokových žen, které začátkem našeho století měly odvahu pustit se do světa, bojovat za lepší společenské uplatnění žen i za spravedlivější sociální řád. Hned po studiu jí touha poznat svět vedla do Bréma a stala se úřednicí agentury Severoněmeckého Lloyd (1906). Odtud se vypravila do USA a tam se zajímala o život tamních našich krajanů a zejména o život emigrantů, kteří se pustili za moře, aby tam hledali obživu. Po první světové válce, v níž přišla o manžela, vstoupila r. 1921 do služeb Čs. červeného kříže jako vedoucí referentka emigračního a repatriačního oddělení a pracovala v této funkci až do roku 1940, kdy němečtí okupanti rozpustili Společnost ČsČK. Ze snahy zaznamenat kruté a namnoze tragické osudy emigrantů a jejich rodin vznikl rozsáhlý soubor pamětí „Zaváté cesty“. Vystěhovalecké otázky se chtěla dotknout i filmovým námětem a rozhlasovou hrou. Napsala i několik povídek pro děti. Ve svých 80 letech zalétla ve vzpomínkách do doby svého mládí, které s rodiči a sestrou Miloslavou prožila v Petrašovicích pod Ještědem. Tyto vzpomínky, které získaly uznání v literární soutěži Šrámkovy Sobotky 1971, vzbudily velkou pozornost v Podještědí. Bolest nad ztrátou jediné dcery Hany, provdané za akad. malíře Josefa Brože, jí znovu vtiskla do ruky péro a krátce před svou smrtí dokončila životopis této nedané malířky. Nestáčila však svou práci zrevidovat a podle svého slibu postoupit Archivu Fráni Šrámka, kde jsou uloženy skoro všechny její literární pokusy, jimž se, bohužel, dosud nedostalo širší publikace. Snad jednou ten, kdo se bude zajímat o dějiny ženské emancipace nebo o dějiny vystěhovalectví, najde tu bohatý a spolehlivý pramen.



Věž soboteckého kostela
Foto: Karel Samšiňák

TVRZ SPAŘENCE

Opevněná ostrožna leží na jižním okraji osady Spařence, vzdálené asi 1 a půl kilometru na západ od obce Markvartice u Sobotky.

Osada Spařence se rozkládá po obou stranách nehlubokého údolí tvořeného potokem zvaným Kotelská struha. Tento potok protéká bahnitým rybníčkem, který vznikl v místě pískového lomu. Vlastní ostrožna je tvořena stržemi dvou pouze občas tekoucích potůčků, které stékají ro rybníčka, vzniklého v lomu, otevřeného zhruba před padesáti lety. Tento lom zároveň porušil hrot ostrožny, původně trojúhelníkové.

V současné době má ostrožna tvar čtyřúhelníka o stranách zhruba 30, 20, 15 a 20 metrů s osou ve směru východ-západ. Celková plocha ostrožny je zhruba 70 m². Od ostatního terénu je oddělena příkopem, dodnes hlubokým 1 a půl metru a valem, širokým v koruně dva metry a v patě 8 metrů.

Uvnitř plochy opevnění sejevila mělká okrouhlá prohlubeň o průměru 2 metry.

Val je v jedné třetině své délky přerušen přibližně čtyři metry širokou plochou, patrně zbytkem brány, k níž by musel přes příkop vést most.

Na jižním svahu ostrožny je obloukovitá terasa, maximálně široká 20 metrů. Po okraji této terasy je též patrný zbytek nízkého valu, který ve dvou místech navazuje na přitesanou vystupující skálu. Val je na západní straně terasy v délce dvou metrů přerušen (mohlo jít o branku). Lze se domnívat, že jde o součást opevnění.

V uzávěru jižní strže jsou mimo prostor fortifikace vytesány žlaby s kolmými a hladkými stěnami. Vzhledem k poloze (potok touto prohlubní protéká) nelze vyloučit možnost, že běží o zbytky určitého vodního díla.

Lokalita nebyla zatím ani popsána, ani zkoumána. Pracovníky Severočeského muzea na ni upozornil pan Jaroslav Hurský ze Sobotky.

Účelem výzkumu bylo zjistit kulturní a časové zařazení objektu, způsob stavby valu a pokusit se zachytit stopy staveb. Výzkum probíhal ve dnech 13. 7.—18. 7. 1970 v rámci výzkumu keltské svatyně u Markvartice.

Vzhledem k úkolům a časovému omezení výzkumu jsme položili dvě čtvercové sondy v ploše hradiště (č. I

a III), jednu při otesané skále na jižním okraji „předhradí“ (č. II) a úzkou sondu protínající val a příkop (č. IV). Viz obr. 1.

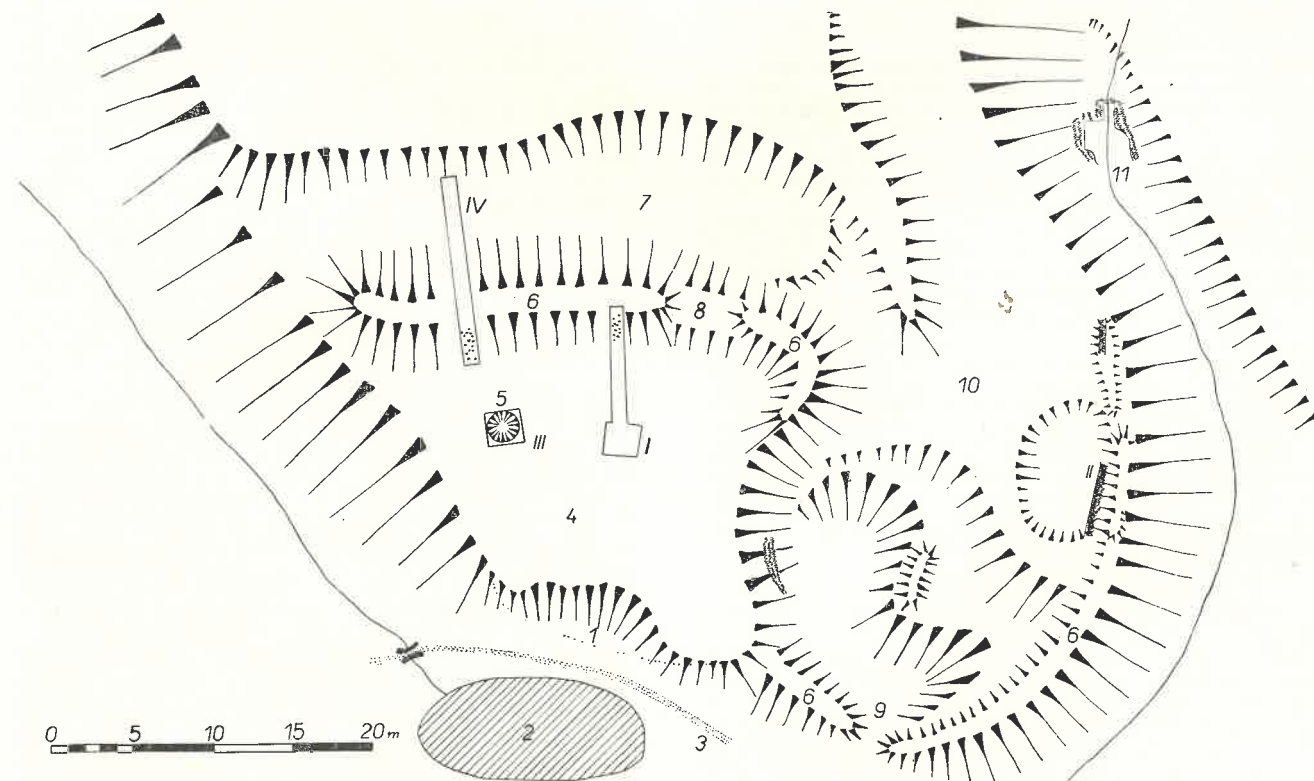
Sonda č. I byla čtvercová o straně dva metry, položená zhruba ve středu plochy hradiště. Pod deseticentimetrovou vrstvou lesního humusu jsme narazili na 20 cm mocnou vrstvu jílu promíseného s pískem, světle žluté barvy, pod ní se objevilo podloží, které se od nadložní vrstvy lišilo pouze homogennější strukturou a poněkud tmavším zbarvením. V sondě se nepodařilo zachytit žádný zahloubený objekt. Střeby byly nepravidelně roztroušeny ve vrstvě mezi podložím a humusem. Později jsme tuto sondu prodloužili metr širokým pásem ve směru kolmém na osu valu až k jeho patě. Pouze při úpatí valu jsme narazili na vrstvu kamenů, podobně jako v sondě č. IV.

Sonda č. II byla položena při vnější straně přitesané skály na jižním okraji „předhradí“. Dokázala, že skála byla na vnější straně skutečně přitesána a spadala kolmo dolů. Paty skály jsme nedosáhli. Skála byla přitesána i ze strany vnitřní. V zásypu uvnitř za skalním blokem bylo nalezeno menší množství volně roztroušených střepeň.

Sondou č. III mělo být zjištěno, zda prohlubeň uvnitř plochy opevnění je pozůstatkem zahloubeného objektu. Sonda byla čtvercová o straně dva metry. Po sejmutí vrstvy humusu jsme narazili na stejnou vrstvu jako v sondě č. I, která podobně obsahovala množství drobných střepeň. Pod touto vrstvou následovalo podloží shodné s podložím v ostatních sondách. Nepodařilo se zachytit žádné stopy po objektu a lze se domnívat, že prohlubeň vznikla nově.

Sonda č. IV — průřez valem a příkopem byl proveden v jeho severní části, kde se jevil jak val, tak příkop nejzachovalejší. Jeden metr široká sonda protínala val od vnitřního úpatí až k vnější stěně v celkové délce 13,4 metru. Viz obr. 3.

Příkop trojúhelníkového profilu byl původně hluboký 2,1 metru a v rovině původního terénu široký 8 metrů. Byl zanesen pouze do výšky 50 centimetrů jílovitou hlínou tmavěhnědé barvy, která byla splavena s povrchu valu a hlavně s polí na východní straně ostrožny.



Obrázek 1: Plán opevnění u Spařenců

I—IV - označení sond * 1 - lom porušující lokalitu * 2 - rybník * 3 - cesta * 4 - plocha hradiště * 5 - kruhovitá prohlubeň * 6 - val * 7 - příkop * 8 - brána? * 9 - branka do předhradí? * 10 - plocha předhradí * 11 - pozůstatky tesané stavby

Na profilu příkopu nebylo patrné žádné zvrstvení a hlína byla archeologicky naprosto sterilní. Povrchová vrstva byla tvořena lesním humusem (mocnost kolem 10 centimetrů). Těsně pod touto vrstvou byly nalezeny jediné tři střepy jasně mladšího charakteru (18.—19. stol.).

V a l byl nasypán z materiálu vykopaného z příkopu. Nejspodnější vrstva nasedající na podloží byla tvořena jilem nahnědlé barvy, promíseným pískem. V nejsilnějším místě byla mocná 60 centimetrů. Na ni nasedala vrstva jílovité hlíny šedozelené barvy v hručkách, průměrně mocná 80 centimetrů. Svrchní část této vrstvy obsahovala množství větších pískovcových kamenů, které na vnitřní straně valu tvořily téměř tři metry širokou souvislou vrstvu. Tyto kameny patrně měly chránit povrch valu před splavováním materiálu vodou. Nad kameny byla 30 centimetrů mocná vrstva jílovité hlíny silně promísené pískem a drobnými pískovcovými kameny a pokračovala i na vnitřní ploše hradiště, kde nasedala přímo na podloží. V sondách I a III to byla vrstva, která obsahovala nálezy. Povrch valu byl stejně jako povrch celého opevnění kryt průměrně 10 centimetrů mocnou vrstvou lesního humusu.

Při výzkumu byly získány většinou drobné keramické zlomky. Nalezené keramice je společná struktura suroviny, z níž byla vyrobena, a způsob zpracování. Všechny střepy byly obtáčeny na pomalém kruhu a poměrně dobře vypáleny do okrově šedé až světle okrové barvy. Hlína obsahovala jako osřívno zrnka mletého písku, u některých střepů je patrný tzv. sendvičový lom. Nalezený keramický materiál má značně archaický, téměř hradištní charakter. Na obrázku č. 2 jsou zachyceny všechny tvarové odchylky vyskytující se v nalezeném, nepřiliš četném souboru.

Okrajové střepy náleží z velké části mírně rozevřeným zesíleným okrajům, z nichž většina byla pouze jednoduše ovalených, popřípadě mírně prožlabených. Některé ze střepů byly vodorovně nebo šikmo ven seříznuty. Vzácně se objevil (v sondě I, vrstva B) mírně rozevřený, vodorovně seříznutý okraj s lištou. Všechny okrajové střepy byly takových rozměrů, že nebylo možno měřit průměr nádoby.

Střepy z těl nádob, jejichž síla se pohybovala kolem pěti milimetrů, byly zdobeny rytými vodorovnými li-



Obrázek 3: Rez valem a příkopem

niemi (provedeny kulatým nástrojem, šířka 1—3 mm). Vzhledem k malým rozměrům střepů nelze nic říci o umístění výzdoby na těle nádoby ani o jejím sestavení.

Na dně nádob byly zjištěny stopy podsýpky. S tělem nádoby byla dna pravděpodobně spojována druhotně.

Získaný keramický materiál dovoluje datovat lokalitu do třináctého století. Při výzkumu se nepodařilo zachytit žádný archeologický objekt a nálezy nedovolují říci více o přesném datování, ani o funkci tohoto opevnění.

V historických psaných pramenech se zmínka o Spařencích objevuje poprvé k roku 1497 v souvislosti s výčtem majetku přináležejícího ke hradu Kostí (Profous: Místní jména v Čechách, IV, str. 144). O opevnění se v žádném z pramenů nehovoří. Lze se tedy domnívat, že opevnění u Spařenců již tehdy neexistovalo. Další domněnka, v poslední době zkoumaná, je, že opevnění je v pramenech zachyceno pod jiným jménem. Těchto, zatím nelokalizovaných míst je na Sobotecku několik. O jedné z lokalit — tvrz Újezdec u Dolního Bousova — se Vladimír Ruda domnívá, že jde o naši lokalitu. (Ruda, Rudová: Husitské revoluční hnutí na Sobotecku, pozn. 11, v tisku.) Studium ještě není ukončeno a nelze činit žádné konečné závěry.

Výzkum ve Spařencích byl první a upozornil na některé problémy, které bude nutno v celé oblasti k dané problematice komplexně řešit.

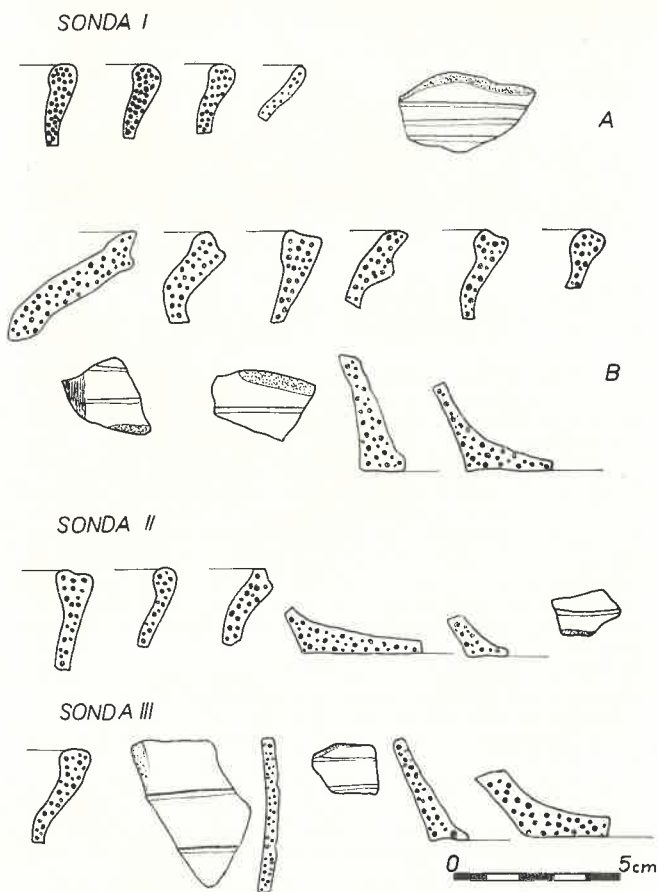
Jiří Waldhauser - Vít Weber

Pomístní jména z okolí Stěblovic

Zdeněk Ajchler

Stěblovice jsou malá osada, která až do roku 1960 patřila k obci Nepřívěc. Nyní je připojena k Sobotce. Má celkem 29 domů, ale v mnoha z nich už nejsou stálí obyvatelé, protože z nich jsou rekreační chalupy. Starších obyvatel ubývá a s nimi zaniká i znalost starých pomístních jmen polí, luk a lesů v okolí obce. Zašel jsem proto za panem Adolfem Dlouhým a podle jeho informací jsem napsal tento článek.

Jdeme-li ke Stěblovicím od Sobotky, projdeme nad Čalovicemi lesíkem, kterému se říká *Ryje*. Za ním prochází silnice rovným úsekem, kterému se podle písčité a kamenité půdy říká *Kamenec*. Před vesnicí uhneme ze silnice vpravo směrem k Hubojedům a procházíme záhumním, jehož jednotlivé části se jmenují podle majitelů (*Černovo, Kunstovo, Hercíkovo, Wolfovo, Hůlkovo a Klabanovo*). Po cestě bychom se dostali až k soboteckému lesíku do *Koupelín*. V cípu sousedního kopaninského lesíku jsou *Peklice*. Pak projdeme kolem samoty *Kopanina*, která je jistě nazvána podle půdy, která se zde těžko obdělávala, a dostaneme se k silnici od Stěblovic k Mladějovu. Hned za východní částí Stěblovic se rozkládá nevelký lesík *Paseka*, pojmenovaný podle vymýcené paseky. Za tímto lesíkem je pozemek *Za paseky* a dále po levé straně od silnice k Mladějovu je *Vavrovsko*. Když přejdeme železniční trať, octneme se na *Černavě*, kde je velmi úrodná půda. Přes *Pleskoty* se dostaneme na rovenskou silnici k Bacovům, kde je nejsevernější část stěblovického katastru — *Kouta*, nazvaná podle polohy stranou od vesnice. Vrátime se *Pod Hůru* k nedávno shořelému mostu přes trať, kde se stále říká *U mostu*. Hned za lesíkem, který se táhne k severní části Stěblovic, se dostaneme na obecní pozemky, kde se říká *Na obci*. Odtud pokračujeme podle lesa *Hůry* po *Honidlách* směrem na *Ohrada*, což je louka ohraničená z jedné strany lesem a z druhé přiléhající k vesnici. Z *Ohrad* se dostaneme do prudkého *Novákova kopce* (podle majitele pozemku Nováka) a *Vitínovým* a *Novákovým záhumním* přijdeme ke *Kapličce* u Baýlonu. Dále je již katastr nepřívěcký.



Obrázek 2: Opevnění u Spařenců — výběr keramiky

Další nálezy hořce hořepníku

V blízkosti obce Ujkovice (nyní okres Mladá Boleslav) jsem 18. července 1972 objevil na mokré bažinaté louce kolem 50 kvetoucích rostlin hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe* L.). Jde o novou lokalitu jihovýchodně od obce. Rostlina je chráněná a v našem okolí podle údajů zemřelého mladoboleslavského botanika dr. Čeňka Novotného je velmi vzácná. Vyskytuje se na východním svahu Radouče a na louce u vypuštěného rybníka zvaného Zachtov mezi Pěčicemi a Jabkenicemi.

Na zmíněné louce u Ujkovic, kde byla před třemi lety provedena meliorace, je květena bohatá. Uvedu alespoň vzácnější druhy: mečík střechovitý (*Gladiolus imbricatus* L.), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), rozrazil dlouholistý (*Veronica longifolia* L.), ledenec přímořský (*Tetragonolobus scandalida* Sop.), vstavač májový (*Orchis maculata* L.) a u meliorační strouhy tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria* L.).

Další naleziště hořce hořepníku objevil před několika lety J. Vyhnaněk z Rožďalovic, který se zabývá botanickým průzkumem Nymburska. Rostlinu našel ojediněle na lesní mokřinaté louce při silnici Prodašice—Tuchom (místní název „Jelínkova louka“). Sdělil mi, že tam našel i mečík střechovitý a vstavač plamatý (*Orchis maculata* L.).

Hořec hořepník rostl v minulosti i v okolí Kopidlna, melioracemi a kultivací krajiny však z těchto míst ustoupil. Naše nové nálezy však dávají naději, že se tato vzácná rostlina uchrání i pro další generace.

František Kropáček



LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

• Úryvek Šrámkovy básně Noční cesta přináší Svět práce 14. II. Snímek z televizního filmu Odcházeti s podzimem (podle Šrámkovy povídky Oklamal) byl ve Svobodném slově 27. II. Fotografie ze Šrámkova Měsíce nad řekou v provedení bystřických ochotníků jsme našli ve Svobodě 12. II. a v Amatérské scéně č. 1/73. V 8. čísle Květů hovořil Oleg Reif o svém televizním medailonku Jiřího Srnky. Učitelství noviny 11. I. chválí soboteckou EVZ. Učitelství noviny 25. I. a Květy 3. II. připomínají Šrámkův vztah k Písku.

• Snímek Šolcova statku přinesla Pochodeň 2. I.
• 75. narozeniny Jaroslava Pekelského připomněly Svobodné slovo 19. I. a Lidová demokracie 23. I.

• Zajímavé články o K. V. Raisovi přinesla Lidová demokracie 10. a 23. I.

• 90. výročí úmrtí F. V. Jeřábka připomněl o dva měsíce předčasně jičínský Předvoj 2. II.

• Verše Blanky Švábové byly uveřejněny v Rudém právu 2. II. (Sklář) a v Pochodni 3. II. (Sklář, Zimní minuty).

• Dva příspěvky Karla Samšiňáka jsou otištěny v odborném časopise Folia parasitologica 1972, další v časopise Zeszyty problemowe postępow nauk rolniczych 1972.

• V Předvoji 16. II. píše Marie Sedláčková o práci ČSŽ v Sobotce.

• Na přednášku dr. Fr. Buriánka v Sobotce upozornily Pochodeň 8. II. a Předvoj 9. II.

• Článek dr. D. Ječného Zdravím, zdravíš, zdraví byl uveřejněn v Mateřídouše č. 5/73.

• Časopis Čs. architekt č. 3/73 otiskl studii prof. N. Melnikové-Papouškové Architektura na exlibris, kterou doprovázejí reprodukce exlibris M. Boudyše Kost (dílo V. Špály) a J. Samšiňáka Šolcův statek v Sobotce (dílo K. Kinského).

• Snímek Moniky Zelbové z Mladějova jsme našli v Květech č. 8.

• Na schůzku pražských Sobotáků upozornilo Svobodné slovo 20. I.

• Na oblíbenost sňatků v Sobotce upozornilo Svobodné slovo 6. II.

• O Humprechtě jsme se dočtli v Pochodni 2. II., v Předvoji č. 3 a v Zemědělských novinách 6. II. Fotografie Kosti byla v Pochodni 30. I. a reprodukce starých pohledů na Trosky z r. 1835 a 1839 přinesla Pochodeň 2. II. O Českém ráji psala Lidová demokracie 13. II.

• O výstavbě odchovny skotu v Markvarticích psala Mladá fronta 4. I., o výsledcích práce kooperace JZD Sobotecka Předvoj č. 1.

• Na tragickou nehodu u Oseka, při níž byl 4. I. usmrčen stopař, upozornil Svět motorů č. 3. O krádeži Rumcajse v OÚNZ v Sobotce informoval Předvoj č. 4 a Svobodné slovo 13. a 19. II.

• V dalších číslech Předvoje jsme si přečetli o práci sboru pro občanské záležitosti v Sobotce (č. 3), o práci soboteckých včelařů (č. 5), o závazcích ZDŠ v Sobotce (č. 7) a zajímavosti z Libošovic (č. 5 a 7).

• 10. číslo bousovského školního časopisu Plamínek přináší pověst o tajemných jezdcích u Řitonic a vyprávění o Valečově spolu s mnoha dalšími příspěvky.

• Bousovák č. 1/73 je plně věnován soudobému životu obce.

• Život Budovcovy župy č. 2 a 3 informuje o sedění soboteckých Baráčníků a o jejich účasti na životě V. župy Baráčníků.

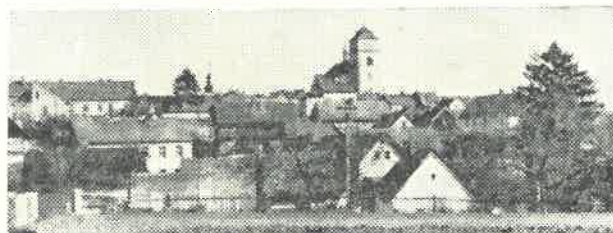
• V knížce **Jiskry poznání od M. Cipra** (SPN 1972, 384 stran) najdeme reprodukci Mánesova Září s pohledem na Trosky a Šrámkovu báseň I do těch Lidic.

• Ze **Zpráv Společnosti přátel starozitností za rok 1972** jsme se dověděli o tom, že 19. srpna 1972 zemřel ve věku 66 let historik PhDr. Josef Nožička, rodák ze Studenčan u Jičína, autor mnoha děl, zvláště o dějinách našich lesů. Do sborníku Sobotka 1948 napsal studii o vzniku živnostenského družstva obuvníků v Sobotce r. 1862.

• JZD Nástup Staňkova Lhota vydalo již svůj **6. Družstevní zpravodaj 1972** (s kresbou Humprechta na obálce), který obsahuje rozbor hospodaření družstva za rok 1972.

• Sborník vlastivědných prací **Acta regionalia 1970/1971** je věnován 60. narozeninám PhDr. Rudolfa Turka, DrSc.

• **Únor.** Sborník k 25. výročí slavných únorových událostí (ČS Praha 1973, 128 str.). V krásně upraveném sborníku najdeme také báseň Fráni Šrámka Šťastné vydychnutí.



Sobotecká všehochuť

• **Oslavy MDŽ v Sobotce** byly spojeny s výroční schůzí ČSŽ a uskutečnily se 6. března na Poště. Práci žen ocenil místopředseda MěstNV v Sobotce s. Václav Linhart, zasloužilým funkcionářkám byla předána čestná uznání a všichni přítomní byli pohoštěni. 17. března uspořádala oslavu MDŽ obec Baráčníků. Všechny přítomné ženy dostaly kytičku a strávily hezký večer při hudbě OB Ledce.

• **V pěkném prostředí kulturního domu v Rakově** oslavili MDŽ občanský výbor, požárníci a dohlížecí výbor Jednoty. Recitaci navštívil s dětmi z Příchvoje a Rakova Zdeněk Folprecht, k poslechu a tanci vyhrávala „Příchvojanka“. Přítomné ženy dostaly kytičky a všichni účastníci byli pohoštěni. M. B.

• **Mezi ženami**, které byly u příležitosti letošního MDŽ přijaty prezidentem republiky s. Ludvíkem Svobodou na pražském Hradě, byla i členka JZD Libošovice Marie Loudová, dlouholetá obětavá veřejná pracovníce, poslankyně MNV a ONV.

• **S velkými plány** se pustil do práce nový výbor MO SSM v Sobotce. Na výroční členské schůzi 14. prosince 1972, které se zúčastnili i zástupci OV SSM Zdena Zichová a Miloslav Ciochoň a zástupce MV KSČ MUDr. Milan Tomášek, byl přijat plán práce a zvolen nový výbor v čele s Jindrou Kolumpkem. V plánu jsou brigády, sběr železného šrotu, pomoc při organizování prvomájového průvodu, ideové školení i taneční zábavy. M. Fialová

● **Okresní kolo recitační soutěže** sólistů se konalo v Jičíně v Okresní lidové knihovně 24. 2. Z osmi sólistů první kategorie se na 2. místě umístil člen RSSD Miloš Kopřiva, v soutěži druhé kategorie postoupila do krajského kola Zuzana Burešová z RSSD. Úspěšně se do dětské části zařadila i Jana Kadeřábková a Alena Ulmanová (2. místo a postup do kraje), obě jsou členky RSSD.

● **Vítězkou semilského okresního kola** soutěže zájmové umělecké činnosti v recitaci se stala studentka turnovského gymnasia Irena Najmanová ze Sobotky.

● **Ceskoslovenská televize** režírovala 2. března na prvním programu krásný Krškův snímek *Odházeti s podzimem*, natočený podle povídky Fráni Šrámka.

● **Archív Fráni Šrámka** děkuje MUDr. Al. Kafkovi za vzácný dar: partitury šesti vokálních skladeb, které jeho přítel dr. František Šauer složil na texty Fráni Šrámka.

● **Nezapomeňte**, že 15. dubna je uzávěrka literární soutěže Šrámkovy Sobotky. Práce pošlete pod značkou odboru kultury ONV Jičín.

● **Do konšelstva V. župy** sdružených obcí Baráčníků Mladé Boleslavi na letošní rok byli zvoleni ze Sobotky ing. Václav Truhlář, Míla Taucová, Zina Folprechtová a Petr Pfeifer.

● **Liberecký Skloexport vydal krásný kalendář** na rok 1973 s barevnými fotografiemi Jindřicha Brocka. Je mezi nimi i snímek Kostí a reprodukce barevného skleněného gotického okna z Kostí s vypočtením sv. Jiří.

● **Divadelní ochotníci z Bystřice u Benešova** uvedli Šrámkův *Měsíc nad řekou* 10. února na XXII. Tylově Kutné Hoře — festivalu amatérských divadelních sborů Středočeského kraje.

● **Kulturní život v Libošovicích.** Družstevní klub Vesna připravil pro občany z Libošovic a okolí v březnu několik atraktivních akcí. 3. a 4. III. uvedl jeho divadelní kroužek současnou veselohru O. Zelenky *Košilka*. Nastudoval ji režisér Květoslav Fryšný a všichni účinkující — zkušeni i začínající herci — podali pěkné výkony, které vyprodané hlediště odměňovalo častým srdečným potleskem. Hru viděli i diváci v Chyjicích a v Libáni, jedná se o další zájezdy. — 11. března byl v Libošovicích dětský karneval a 17. března se v obci opět sešli občané ze širokého okolí, aby přihlíželi maškarnímu průvodu. Početný zástup veselých masek obešel za doprovodu kapely Josefa Janků ze Sobotky celou obec a večer následovala maškarní taneční zábava. Kulturní život v Libošovicích může být příkladem všem okolním obcím.

● **Co se udělalo v roce 1972 v Libošovicích:** MNV Libošovice při hodnocení práce za rok 1972 konstatoval, že dané úkoly byly splněny. Nová prodejna Jednoty v Libošovicích již slouží veřejnosti stejně jako nová čekárna u Nepřívěce. V Nepřívěci a ve Vesci byly opraveny budovy občanských výborů, v Rytířově Lhotě kulturní dům. Části vozovky byly vyasfaltovány v Malechovicích a ve Vesci, cesta byla opravena i v Rytířově Lhotě. V Dobšicích byla opravena požární nádrž; ta byla rozestavěna i v Malechovicích. V Libošovicích byla předána do užívání nová místnost knihovny s moderním zařízením a novými regály. Ustavila se také MO SSM, která již pomohla při úklidu obce. V plnění volebního programu a dalších uzavřených závazků chceme pokračovat i v letošním roce.

● **Z Vesce u Sobotky:** Pohlédneme-li se po současném životě našich obcí, vidíme, jak se všude úspěšně plní volební programy. Také ve Vesci se činí. Začátkem jara 1972 byl urovnán rozbrázděný povrch naší velké jednohektarové návsi, který do té doby pokrýval z větší části vysoký porost kopřiv a křovin. Nyní je část plochy oseta travinami, takže je zde pěkný zelený koberec. V dolní části obce byla vyhloubena požární nádrž a opatřena zábradlím. Také kanalizace byla vyčištěna a zřízeno několik odpadních jímek. Všechny cesty kolem návsi byly zpevněny a vyasfaltovány. Obecní domek byl obílen a vyměněna na něm krytina. Na křižovatce silnic Na přihoně byla postavena autobusová čekárna. V obci bylo instalováno 7 výbojkových světel veřejného osvětlení. Tyto práce byly vykonány ve spolupráci MNV Libošovice, JZD a požárního sboru. Požárníci ve Vesci pracují opravdu dobře, jsou připraveni kdykoliv zasáhnout a navíc sebrali celý vagon železného šrotu.

Naše vesnice je také významným památkovým centrem, kde se mají zachovat lidové roubené stavby. Památkáři již na tomto úkolu začínají pracovat a starají se o ochranu staveb ohrožených demolicí. Domovní stavení č. 5 a roubená stodola u č. 1 byly již nově pokryty šindelem. Domovní stavení č. 1 zakoupili ing. Kvíz a ing. Pacák z Prahy a upravují si je na rekreační bydlení při zachování všech požadavků památkové péče. Na místě

zničeného stavení č. 8 má být do Vesce převezena roubená stavba z jiného místa v Pojizeří, aby si naše návěs zachovala svůj ráz. Z dalších památek bylo opraveno sousoší sv. Trojice, takže je opět ozdobou návsi. V plnění volebního programu i v ochraně památek se u nás bude letos dále pokračovat.

● **Kulturní kalendář jednou větou:** 22. III. 1928 byl přestěhován Šolcův pomník pod Humprecht. 24. III. 1858 zemřel sobotecký ranhojič Jan Sokol. 27. III. 1893 zemřel rolník Jan Šolc z Přichvoje, který svými verši přispíval do prvních ročníků *Věstníku soboteckého*. 31. III. 1893 zemřel spisovatel a dramatik PhDr. František Věnceslav Jeřábek.

● **Sňatky:** 10. III. v Sobotce Alena Mazánková z Újezda p. Tr. a František Mazánek z Mladějova. 16. III. v Sobotce Marie Folprechtová z Oseka a Petr Prokorát z Kněžmosta.

● **Recitační studio Šrámkova domu v Sobotce** blahopřeje své dlouholeté bývalé člence Dagmar Machové, která uzavřela 17. února 1973 v Bratislavě-Petržalce sňatek se Zdeňkem Gažím.

● **Diamantovou svatbu** oslavili 6. února 1973 manželé Anna a Jan Ortovi z Libošovic čp. 55. Mezi mnoha gratulanty byli i zástupci MNV Libošovice J. Kosina a M. Loudová, kteří oslavencům popřáli mnoho zdraví do dalších let.

● **V Benátkách nad Jizerou** se 14. března 1973 konal koncert k oslavě 70. výročí narození mistra houslaře **Josefa Bohumila Herclíka** z Mladé Boleslavi.

Mistr se narodil 8. dubna 1903 v Benátkách n. Jiz. a vyučil se u svého otce, houslaře Františka Herclíka. Svá díla vystavoval mj. v Berlíně, v Paříži a v Holandsku. Žije a tvoří v Mladé Boleslavi.

K Sobotce má vřený vztah a velmi dobře ji zná. Měl zde mnoho přátel, zvláště Václava Puchmajera a řed. Josefa Fejřara. Při opravě soboteckého kostela a zámku Humprechtu v třicátých letech zjistil Václav Puchmajer, že ze stropů těchto historických staveb zbývá mnoho zdravých trámů, vhodných pro výrobu hudebních nástrojů. Zajistil je pro mistra Herclíka a on dodnes z tohoto dřeva vyrábí svá vzácná díla a označuje je viněty, z nichž jednu otiskneme příště. První housle z těchto trámů věnoval muzeu na Humprechtě.

Přejeme mistru Herclíkovi mnoho zdraví a pracovních úspěchů do budoucích let.

Jana Ouředníková
● **75 let oslavil** 13. února pan František Havlík z Oseka, bývalý mlynář ze Šlejferny. Patří ke staré písmácké generaci, obětavě se stará o oseckou knihovnu a podle jeho vyprávění bylo již napsáno několik článků v našem ZŠS.

● **Josef Taneček z Nepřívěce** se dožil 4. února 1973 75 let. Ve Zpravodaji jsme uveřejnili jeho podrobný soupis pomístních jmen z katastru nepřívěckého. Přejeme hodně zdraví do dalších let a věříme, že nám opět někdy napíše.

● **85 let se dožil** 11. února podkostecký kronikář, **lesmistr Rudolf Sušánka**. I ve vysokém věku se stále zajímá o dění v přírodě a občas nám napíše zajímavou zprávu do našeho časopisu. Přejeme hodně zdraví.

● **Mnoho zdraví do dalších let** přejí svému tatínkovi Rudolfovi Černému ze Sobotky, který se 2. dubna dožívá 85 let, jménem všech příbuzných a známých dcery.

● **Nejstarší občankou Přichvoje** je paní Františka Burešová, která se 14. února dožila 87 let. Malý dárek jí odevdaly členky ČSŽ v Přichvoji.

● **Sobotečtí jubilanti:** 85 let se dožívá 17. III. Karel Krámek ze Sobotky. 75 let oslaví 31. III. PhMr. Viktor Hányš ze Sobotky. 70 let se dožívají 11. III. Marie Ortová a 24. III. Terezie Zemličková ze Sobotky. 65 let oslavují 11. III. Marie Hercíková ze Stěblovic, 12. III. Růžena Koblížková ze Sobotky, 15. III. Marie Knobová ze Zajakur a Josef Krupka ze Sobotky, 23. III. František Boček ze Staňkovic Lhoty a 28. III. Josef Jindra ze Sobotky.

● **Helena Čechová-Dvorská**, dcera soboteckého rodáka, ředitele Zemského archivu Františka Dvorského, zemřela v Praze 8. prosince 1972 ve věku 88 let následkem nešťastného úrazu. Urna s jejím popelem bude uložena do rodinné hrobky na Vyšehradském hřbitově. Zesnulá se do poslední doby zajímala o život v Sobotce a přispěla také k tomu, že rozsáhlá písemná pozůstalost jejího otce zůstala zachována a byla předána ing. Radoslavem Dvorským, jejím synovcem, do soboteckého archivu.

● **9. března zemřel pan Josef Šrámek z Jeřmanic** ve věku 66 let. Byl synovcem Fráni Šrámka a celý život sledoval s opravdovým zájmem vše, co se dotýkalo básnickovy památky. Několikrát navštívil i Šrámkovu Sobotku a pečlivě sledoval náš časopis. Budeme vzpomínat.

● **Prof. František Jílek-Oberpfalzer** zemřel 6. března 1973 ve věku 83 let. Zamiloval si Podkrkonoší, odkud čerpal náměty k několika svým publikacím (Ze života našich otců aj.). Byl rovněž zasvěceným znalcem češtiny a jejich tajností. Popularitu si získala zvláště jeho knížka Čeština je jazyk vtipný. — V Sobotce jsme ho poznali jako znamenitého přednášeče při Srámkově Sobotce roku 1959, kdy odhalil Raisovu desku na domě, kde K. V. Rais pobýval o prázdninách koncem minulého století.

● **Při pohledu na úmrtní oznámení Josefa Kalvacha** (zemřel 2. února 1973 ve věku 72 let) si mnoho příslušníků starší a střední sobotecké generace uvědomilo, že v něm odchází jeden z výborných divadelních ochotníků. Josef Kalvach prošel u ochotníků snad všemi obory činnosti — od nápovědy až po režiséra. Nejčastěji vytvářel komické role — věc těžko uvěřitelná, uvážíme-li že již v mládí přišel o nohu. Shodou okolností i jeho poslední role byla komická, když spolu s jiným nedávno zesnulým dobrým soboteckým ochotníkem Václavem Dvorským vytvořili nezapomenutelnou dvojici vodníků Ivana a Michala v Jiráskově Lucerně. Kdo s ním v této hře spolupůlinoval, ví nejlépe, jak se poctivě naučil roli a jak spolehlivě docházel na zkoušky. A tak to bylo vždy.

Na co nezapomeneme my, kteří jsme s ním po léta hráli divadlo, jsou vzácné chvíle pohody a družné zábavy po zkouškách. Hlavně v nejhorsších letech války, kdy důvodů ke smíchu bylo opravdu poskrovnu, jsme se těšili, až po zkoušce v restauraci Na sále zasedne dr. Knobloch k pianu a Josef Kalvach se usadí za improvizovaný buben — starou židli, na kterou virtuózně bubnoval a doprovázel se napodobováním hudebních nástrojů.

Jako všichni ti, se kterými hrával, ať již pod hlavičkou Sokola, Nové scény, Malé scény či Baráčníků aj., nikdy nečekal na slova díky a uznání a znovu obětavě věnoval volný čas svému koníčku — ochotnickému divadlu. Kéž by i v dnešní době bylo více takových občanů.

Trvalou vzpomínkou na Josefa Kalvacha zůstane řada jeho fotografií z ochotnického divadla a kronika soboteckých Baráčníků, kterou založil a plnil svým kaligrafickým písmem i hezkými kresbami. František Staška

● **Úmrtí v lednu:** 4. I. Anna Jelenová z Lomnice n. Pop. - 68 let. 5. I. Františka Kupcová z Rakova - 81 let. 9. I. Otakar Báček ze Sobotky - 80 let. 10. I. Alois Knob ze Řepína - 87 let. 16. I. Jan Heršálek z Ohařic - 82 let. 10. I. Josef Brojír z Rovně - 71 let. 22. I. František Kalvach z Drštěkryje - 74 let.

● **Úmrtí v únoru:** 2. II. Josef Kalvach ze Sobotky - 72 let. 5. II. Karel Zakouřil ze Sobotky - 50 let. 18. II. František Horčík ze Spařeneč - 95 let. 24. II. Václav Dohnal z Rovně - 61 let.

● **Komunální služby v Sobotce** oznamují, že po úmrtí vedoucího pohřební služby Karla Zakouřila převzala tuto funkci jeho dcera, paní Alena Krejčíková-Zakouřilová. To je zárukou, že poskytované služby budou i nadále řádně a kvalitně prováděny. Zajišťovány jsou veškeré pohřební záležitosti včetně obstarání dokladů, převozu a vazby věnců a kytic. Výpravu pohřbů povede i nadále ředitel podniku s. Josef Černý. Denní i noční služba: telefon Sobotka č. 47.

● **Automotoklub Svazarmu ČSR v Sobotce** připravuje na sobotu 16. června 1973 na závodišti nad Čalovicemi II. autocross — kvalifikační závod, který se započítává do mistrovství ČSR. Tohoto závodu se zúčastní naši nejlepší autocrossoví jezdci včetně jezdce zdejšího AMK Havíře, Havránka, Chýle a Štajnera. O přestávce bude proveden seskok svazarmovských výsadkářů a vystoupení leteckých modelářů. Jedná se o přímém přenosu naší televizi.

● **TJ Jičín** pořádá 31. března 1973 VII. ročník Jičínské padesátky a I. ročník Jičínské třicítky. Je to turistický pochod Českým rájem (Jičín—Mladějov—Nebákov—Kost—Hrubá Skála—Trosky—Prachovské skály—Jičín).

● **V letošním ročníku jarního běhu** v Praze-Hrdlořežích 10. března obsadil v kategorii C náš krajan Alois Kozák pěkně 3. místo. Trať byla dlouhá 2300 metrů.

● **Povinný lyžařský výcvik** je zařazen v 7. postupném ročníku podle nových směrnic o sportovní a branné výchově žáků. Proto i letos odjelo na Souš v Jizerských horách 38 žáků z obou 7. tříd sobotecké ZDŠ za vedení instruktorů, jimiž byli s. učitelé Matějková, Majorová a Kopecký. Děti odjely v neděli 28. ledna, když jim v předcházející pátek bylo rozdáno pololetní vysvědčení, a vrátily se po týdnu osvěžené a spokojené. Prostředí i výcvik byly pěkné, kvalitního jídla byl dostatek.

St. Kaprálová

● **Klub turistů TJ Sokol Nová Paka** uspořádal 27. ledna 1973 zimní pochod Roklinami Českého ráje. Lyže muselo 92 účastníků z Jičina, Nové Paky, Roudnice n. L. a Turnova nechat letos doma pro naprostý nedostatek sněhu. Všichni obdrželi na Valdštejně krásné diplomy, dílo akad. malíře Cyrila Boudy. — Dalšími připravovanými podniky jsou 21. IV. 2. ročník pochodu O Žižkův štít na paměť 550. výročí vítězné bitvy Jana Žižky z Trocnova na vrchu Gothardu u Hořic a 7.—9. V. 2. ročník pochodu Cestami Cyrila Boudy (z Nové Paky na Prachovské skály, Trosky, Kost, Valečov atd.). Přihlášky a informace: Jiří Reitr, Nová Paka 1111.

● **Televizní motokros z Dolního Bousova** jsme mohli sledovat na svých obrazovkách 2. února. O přestávce zbylo i několik minut času na povídání o minulosti a přítomnosti Dolního Bousova, o Josefu Hakenovi, který zde učil, a o Vítězslavu Vejražkově, který se zde narodil. Samotný závod vyhrál Jiří Stodůlka.

● **Redakční.** Děkujeme všem stálým odběratelům, kteří včas poslali předplatné na Zpravodaj a nezapomněli uvést poštovní směrovací číslo. Věříme, že i zbytek předplatitelů pošle své dobrovolné příspěvky včas, abychom nemuseli upomínat. Dále děkujeme za starší čísla Zpravodaje panu Jaroslavu Thořovi z Prahy a dalším. Ing. Jiřímu Havránkovi z Liberce patří dík za pravidelně zasílané výstřižky o Sobotce z našeho tisku. Také pan Josef Folprecht ze Samšiny nám poslal zajímavé snímky soboteckých sokolů Fr. Pekelského a V. Vilímka, otištěné v Pražském ilustrovaném zpravodaji. Děkujeme za všechny tyto důkazy vašeho zájmu o Zpravodaj.

ODDÍL KOPANÉ SOKOLA SOBOTKA

Před našimi mužstvy je začátek jarní sezóny, který pro ně nebude lehký.

Mužstvo dospělých je po podzimní části ohroženo sestupem z I.B třídy. S 8 body je na 12. místě tabulky. O třech sestupujících se rozhodne mezi čtveřicí Rokytnice, Sobotka, Libáň a Dětenice. Naše mužstvo se připravuje pod vedením trenéra Milana Potštejského od ledna dvakrát týdně a skoro každou sobotu hrává přátelský zápas. Účast na trénincích je průměrně 8—10 hráčů. Pro jarní sezónu byl nedostatečný kádr mužstva posílen dvěma dorostenci a věříme, že pro boj o záchranu bude mužstvo dobře připraveno. Kádr mužstva tvoří Keller, Hruška, Stolín, V. Kunst, Hýbl, Jindra Kolumpek, Borovička, Heršálek, Potštejský, Jaroslav Kolumpek, Linhart, Petr Janatka, Josef Janatka, Čurda a Král. Zraněn je Kračmar, základní vojenskou službu nastupuje Javůrek. V zimní přípravě porazilo A-mužstvo sobotecký dorost 6:1 (po dvou brankách dali Čurda, J. Janatka a P. Janatka), Dobrovici 5:3 (branky Linhart, J. Janatka, Král, P. Janatka a Borovička), Obruby 4:1 (2 branky Čurda, po 1 Král a J. Janatka) a LIAZ Mnichovo Hradiště B 2:1 (branky Jar. Kolumpek a P. Janatka), dále remizovalo v odvetném zápase v Dobrovici 1:1 (branku dal P. Janatka) a prohrálo v Chlumci 6:0.

Mužstvo dorostu je v krajském přeboru po podzimní části na 8. místě a má 12 bodů. Jarní sezóna však bude pro mužstvo velmi obtížná, protože z něho odešli do I.A mužstva brankář Keller a Jindra Kolumpek. Přípravu mužstva pro jarní sezónu vede Miroslav Luštický. Docházka na tréninky je dosti slabá, neboť většina hráčů je během týdne na internátech a domů přijíždí až v pátek. Věříme, že se trenéru podaří pro jarní sezónu mužstvo stmelit natolik, aby ve své skupině čestně obstálo. Kádr mužstva tvoří: M. Kunst, Boček, Vocásek, Macoun, Karel, J. Karban, Fr. Karban, Hošek, Halbych, R. Jandík, P. Jandík, Leština, Pícek, Mocák, Chrpa, Šimek, Kozák a Šouta. V zimní přípravě zvítězilo mužstvo nad Dětenicemi 5:0 brankami Leštiny (2), Bočka, Karla a Šimka a prohrálo se soboteckým I.A mužstvem 1:6 (branku dal J. Jandík), v Chlumci 0:1 a v Mnichově Hradišti také 0:1.

Žákovské mužstvo hrálo na podzim se střídavými úspěchy. Nedostatkem je malý kádr mužstva. Zde se nejlivěji projevuje současný malý zájem mládeže o sport. Situaci se výbor oddílu rozhodl řešit turnajem, který ve spolupráci s místní ZDŠ chceme uspořádat v květnu. Vedení školy nám jistě vyjde vstříc a při řízení turnaje pomůže.

Nakonec bychom chtěli upozornit všechny naše příznivce, že mistrovské zápasy začínáme 1. dubna na domácím hřišti. Přijďte naše mužstva v hojném počtu povzbudit. Jindřich Kolumpek